

[Finansministeren.]

virkning i modsat retning. Vi er i øvrigt allerede af hensyn til de mange vanskeligheder, der synes at være med hensyn til afviklingen af toldbehandlinger af den stærkt voksende varestrøm, indstillet på i samarbejde med erhvervene at nå frem til en rationalisering af toldbehandlingen, eventuelt på linje med hvad man allerede har set gennemført i visse andre lande. Med henblik herpå har man fra finansministeriets side taget skridt til at optage forhandlinger med erhvervene om spørgsmålet.

Må jeg slutte med at udtale håbet om, at der fra alle sider vil være villighed til positiv medvirken ved løsningen af de omfattende og vanskelige problemer, der knytter sig til den foreslåede omlægning af toldtariffen og importreguleringen. Regeringen har udarbejdet en samlet og efter regeringens opfattelse sammenhængende plan for denne omlægning, en plan, der ikke er udtryk for en imødekommelse af ønskerne fra bestemte interessegrupper på bekostning af andre rimelige synspunkter, men som tværtimod repræsenterer en efter vor mening samfundsmæssigt rigtig og så vidt muligt retfærdig afvejning af de indbyrdes modstridende interesser og opfattelser. Da det imidlertid drejer sig om spørgsmål, der vedrører alle kredse i vort land, og da det følgelig er så vigtigt, at den bedst mulige helhedsløsning findes, må det være ønskeligt, om alle væsentlige grupper i vort land medvirker ved dens løsning. Regeringen er for sit vedkommende indstillet på at forhandle om lovforslagets enkeltheder under forudsætning af, at den påtænkte omlægnings helhedspræg ikke går tabt. Regeringen er også indstillet på ud fra samme udgangspunkt at drøfte de henvendelser, der måtte fremkomme under forslaget's behandling i folketinget — og det bliver efter tidligere erfaringer at dømme måske ikke få. Også i denne forbindelse håber man på et godt samarbejde med de forskellige grupper i denne sal.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale de to lovforslag til en velvillig behandling i det høje ting.

Handelsministeren (Philip): Jeg har her ved den ære for det høje folketing at frem-

sette forslag til lov om forlængelse af lov om valutaforhold m. v.

Da lov af 21. december 1957 om valutaforhold m. v. var vedtaget, kom den som en afløsning af den tidligere vareforsyningslov. Der blev ved denne lovændring foretaget en gennemgående revision og tilpasning af lovens bestemmelser, så den kom til at svare til de nuværende økonomiske forhold. I 1958 forlængedes loven med en enkelt ændring, og den har i øvrigt i de forløbne to år vist sig som et velegnet grundlag for afvikling af de restriktioner, vi endnu har på det her omhandlede område.

I det år, der er forløbet, siden det høje ting sidst behandlede loven, er restriktionsafviklingen inden for lovens rammer fortsat. Dollarliberaliseringen er udvidet, således at den nu er identisk med liberaliseringen over for OEEC-landene. Endvidere er regionaliseringen af udstedelsen af importbevillinger væsentligt udvidet. Ved overgang til benyttelse af Bruxellesnomenklaturen skete der en simplificering gennem den overensstemmelse, der blev skabt mellem toldtariffen og valutavarefortegnelsen, ligesom en forenkling har fundet sted bl. a. gennem i stigende grad at udstede helårsbevillinger. Endelig er bevillingsudstedelsen for de bundne varer forøget væsentligt. Alle disse forskellige foranstaltninger har i det hele betydet en lempelse af restriktionerne og en smidiggørelse af administrationen. Erfaringerne har således vist, at loven, som den nu foreligger, danner en velegnet ramme for en fortsat afvikling af restriktionerne, og det vil den også kunne fremover.

Den udvikling i vor udenrigsøkonomiske situation, som vi er inde i, bl. a. med hensyn til den stadig forbedrede valutastilling og folketingets beslutning om at arbejde videre med spørgsmålet om en eventuel tilslutning til det ydre frihandelsområde, kan naturligvis rejse spørgsmålet, om der på indeværende tidspunkt er mulighed for nye ændringer i loven og begrænsninger i de bemyndigelser, den giver navnlig til handelsministeren. Jeg har overvejet muligheden heraf, men fundet det mest hensigtsmæssigt i denne omgang at foreslå loven forlænget uændret. De bemyndigelser, loven giver til at regulere import og eksport, er fortsat påkrævede. Jeg går ud fra som givet,

[Handelsministeren.]

at det høje ting ikke vil mene, det var muligt på nuværende tidspunkt fuldstændig at afskaffe disse bemyndigelser. Derimod kan der næppe være tvivl om, at disse bemyndigelser i det kommende år vil blive benyttet i væsentlig mindre omfang end hidtil.

Lovens § 7, som tidligere har været drøftet, kan heller ikke ændres på nuværende tidspunkt, hvorimod denne bestemmelse naturligvis vil kunne tages op i tilfælde af, at det høje ting måtte vedtage det af regeringen fremsatte forslag til en beredskabslov.

Lovens kapitler 1 og 3 om henholdsvis indløseligheden af nationalbankens sedler og betalingsforholdet til udlandet går jeg ud fra alle er enige i fortsat er nødvendige. Alt i alt må det således forekomme mig det rigtigste at forlænge loven uændret, således at den også i det kommende år i sin nuværende skikkelse kommer til at danne den ramme, inden for hvilken en yderligere afvikling af restriktionerne vil kunne finde sted.

Jeg nævnte før en række eksempler på, hvordan der er gennemført lempelser i importreguleringen i det forløbne år. Disse omfatter dog ikke nogen udvidelse af OEEC-liberaliseringen. Vi er imidlertid nu i en situation, hvor det efter min opfattelse vil være muligt at tage et meget langt skridt fremad ad liberaliseringens vej. Baggrunden herfor er bl. a. den meget væsentlige forbedring af valutastillingen. Den bedring i valutastillingen, som tog sin begyndelse i forsommeren 1957, og som siden da har medført en forbedring på op imod 2 milliarder kroner, har betydet, at vi i dag råder over en valutareserve på godt 1,6 milliarder kroner. Selv om dette ikke er noget imponerende tal set i forhold til vor udenrigsomsætnings størrelse og i forhold til, hvad andre lande normalt råder over af valuta-reserver, er det dog en reserve af en størrelse, som er usædvanlig efter danske forhold, og som giver os større valutarisk spillerum, end vi har haft i mange år. Denne reserve giver os valutarisk rygstød for en væsentlig liberaliseringsudvidelse, hvilket er så meget mere betydningsfuldt, som vi nu er i en situation, hvor også andre forhold tilsiger en betydelig lempelse af importrestriktionerne.

Jeg tænker her i første række på den ændring af forholdene, som markedsplanerne indebærer. Danmarks eventuelle indtræden i det ydre frihandelsområde i den allernærmeste fremtid vil i sig selv få væsentlige konsekvenser for importreguleringen. De regler, som traktaten om oprettelse af det ydre frihandelsområde kommer til at indeholde om afvikling af importrestriktionerne, må forventes i store træk at komme til at gå ud på, at der for det første som hovedregel ikke vil blive adgang til indførelse af nye importrestriktioner; dernæst må man regne med, at alle varer, der bliver underkastet traktatens afviklingsregler, skal gøres til genstand for en mange lande omfattende bevillingsudstedelse samtidig med, at restriktionerne afvikles gradvis i løbet af 10 år. Denne afvikling skal påbegyndes fra 1. juli 1960 på den måde, at importkvoterne for 1959 fra denne dato skal forøges med mindst 20 pct. af importen fra andre medlemslande, og herefter skal man fortsætte med hvert år at forøge importkvoterne med mindst 20 pct. af importen fra medlemslandene i det foregående år, således at importrestriktionerne er helt afskaffet senest den 1. juli 1970. De nævnte procenter vil blive en minimumsgrænse for forøgelsen af bevillingsudstedelsen, idet det tillige kan forventes fastsat, at en gradvis afvikling skal ske således, at der ikke opstår store vanskeligheder ved restriktionsafviklingen i slutningen af overgangsperioden.

Vel må det antages, at traktaten vil komme til at indeholde visse undtagelsesbestemmelser med hensyn til adgang til indførelse af importrestriktioner i tilfælde af betalingsbalancevanskeligheder eller i andre specielle tilfælde, men i almindelighed kan man ikke regne med, at der inden for området vil kunne skabes tilslutning til en sådan benyttelse af restriktioner, medmindre der foreligger ganske særlige omstændigheder. I øvrigt er det princip lagt til grund ved forhandlingerne om traktaten, at den ikke skal medvirke til at etablere nye præferencer med hensyn til kvantitative restriktioner, hvilket indebærer, at afviklingen af de danske importrestriktioner vil ske over for en langt videre kreds af lande.

Danmarks eventuelle tiltræden af de ydre syv giver en væsentlig forstærket international baggrund for at komme bort

[Handelsministeren.]

fra importreguleringen. Erfaringen har hidtil vist, at man ved internationale forhandlinger om handelsskrankernes nedbrydning særlig har koncentreret sig om denne form for restriktioner. Med vor bedrede valutastilling må det udefra kommende pres for en yderligere indskrænkning af vor importregulering påregnes forstærket.

Det nye perspektiv i markedsplanerne er, at man også effektivt inddrager told og andre restriktioner i afviklingen af hindringerne for samhandelen mellem medlemslandene.

Som finansministeren har nævnt, forventes udgangspunktet for vor toldafvikling ved en tilslutning til de syv at blive toldtariffen pr. 1. marts 1960. Det forslag til en ny toldtarif, som finansministeren netop har fremsat, må ses i denne sammenhæng. En gennemførelse af dette forslag vil medvirke til at tilvejebringe grundlag for at gå væsentligt videre med liberaliseringen, end det ellers ville være muligt. De importrestriktioner, som vi nu har haft i mere end 25 år, har stedse været valutarisk begrundet, men det har ikke kunnet undgås, at importrestriktionerne samtidig medførte en væsentlig beskyttelse af dansk produktion. Denne beskyttelse har haft sin betydning for udviklingen i den industrielle produktion og beskæftigelse. Der kan være grund til at nævne dette nu, hvor vi står over for importreguleringens afvikling. Importreguleringen har været nødvendig af valutariske grunde og har også til tider kunnet tjene handelspolitiske interesser. Der kan imidlertid næppe være tvivl om, at importreguleringen også har præget udviklingen i produktionen på den måde, at der er opstået produktioner, hvis konkurrencedygtighed må betragtes som tvivlsom. Jeg minder her om den rapport om markedsplaner og erhvervsudvikling, som regeringen offentliggjorte sidste sommer. En øjeblikkelig afvikling af importreguleringen vil derfor indebære tilpasningsproblemer for sådanne produktioner. Ved en hurtig og vidtgående afvikling må det forekomme rimeligt at lempe overgangen.

Ved den af finansministeren foreslåede ændring af toldtariffen kompenseres den afledede beskyttelse med visse toldforhøjelser, således at det, der sker, er en omlæg-

ning af beskyttelsen fra importregulering til told, som under markedsplanerne vil blive afviklet gradvis over for de andre medlemmer af frihandelssammenslutningen og derved muliggøre en vis tilpasningsperiode for den del af produktionen, for hvilken importrestriktionerne samtidig har betydet beskyttelse.

På baggrund af de forhold, jeg her har nævnt med hensyn til valutastillingen, markedsplanerne og toldforslaget, har jeg fundet grundlag for at foretage en liberalisering over for OEEC-området og dollarområdet af de varer, der er anført i oversigt 1 i bemærkningerne til det fremsatte lovforslag. Det er hensigten, at denne liberalisering skal sættes i kraft samtidig med den nye toldtarif. Beregnet efter OEECs metode ud fra importen i 1948 betyder det, at OEEC-liberaliseringen vil stige fra 86 pct. til 96 pct. Hvor betydelig denne liberalisering vil være, illustreres imidlertid bedre ved at nævne, at den del af den danske industriproduktion, som liberaliseres, vil stige fra 36 pct. til 92 pct. Der er ved denne beregning set bort fra de industrielt forarbejdede landbrugsvarer, som ikke vil indgå under de almindelige regler for told- og restriktionsafviklingen inden for frihandelsområdet. Herefter vil kun 8 pct. af den egentlige industriproduktion være underkastet importrestriktioner, der vil blive genstand for en gradvis afvikling i de kommende år.

De varer, det er tanken at liberalisere, er udvalgt, således som det også fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, på den måde, at der er medtaget alle liberaliseringsmodne varer. Herved forstås, at udstedelsen af importbevillinger til de pågældende varer i forvejen har nået et sådant omfang, at en liberalisering ikke skønnes at give anledning til nogen væsentlig stigning i importen.

Endvidere foreslås liberaliseret varer, for hvilke importreguleringen hidtil er opretholdt af handelspolitiske hensyn, der ikke mere gør sig gældende.

Dernæst er der på liberaliseringslisten medtaget en række varer, for hvilke de foreslåede toldændringer skønnes at skabe en sådan konkurrencemæssig stilling på markedet, at der er grundlag for liberalisering. Der er her bl. a. tale om en række vareområder, hvor de pågældende brancher over for finans-

[Handelsministeren.]

ministeriet har erklæret sig enige i en liberalisering på baggrund af de foreslåede toldsatser. I øvrigt omfatter listen også visse råvarer og halvfabrikata, der er medtaget, fordi de færdigvarer, til hvis fremstilling de anvendes, tænkes liberaliseret.

De varer, der herefter vil være tilbage på bunden liste, vil ud over landbrugsvarer, frugt og grønsager kun omfatte et lille udsnit af den egentlige industriproduktion, nemlig sådanne varer, for hvilke der gælder særlige ordninger, og hvor det af hensyn til disses opretholdelse i hvert fald indtil videre er nødvendigt at have importen under regulering. Endvidere vil på bunden liste være visse varer, for hvilke den konkurrencemæssige stilling er en sådan, at en øjeblikkelig liberalisering ikke skønnes forsvarlig. Importreguleringen vil for disse varers vedkommende blive afviklet gradvis i det tempo, udviklingen gør det muligt, og mindst i det tempo, der angives ved frihandelskonventionens regler om restriktionsafvikling. Regeringen er indstillet på at fremme liberaliseringen inden for denne sektor i det omfang, det er muligt.

For enkelte vareområder, f. eks. gummiindustriens produkter, en del mark- og have-redskaber, der forbliver på bunden liste uanset toldforhøjelse, og for køleskabe, vil man tilrettelægge bevillingsudstedelsen med henblik på liberalisering i løbet af ganske få år.

En så omfattende afvikling af importreguleringen kan naturligvis ikke undgå at få indgribende virkning for den administration, der gennem årene har været benyttet på dette område. Dette vil først og fremmest sige direktoratet for vareforsyning. Det i varedirektoratet beskæftigede personale udgør i øjeblikket ca. 300 personer, og der vil heri ske en meget betydelig reduktion. Når den her omhandlede liberalisering er gennemført, vil jeg regne med, at det nødvendige antal medarbejdere i varedirektoratet vil komme ned under 100. Jeg finder, at det herefter ikke længere vil være praktisk at opretholde direktoratet for vareforsyning i den hidtidige skikkelse, så meget mere som de tilbageværende restriktioner som nævnt vil være under fortsat afvikling. Det er derfor min hensigt at ændre institutionens karakter, så den alene får til opgave

at forestå administrationen i forbindelse med afviklingen af de resterende importrestriktioner, ligesom tilfældet i øjeblikket er med hensyn til afviklingen af dollarpræmieringsordningen.

Visse opgaver af mere generel karakter, som hidtil har været varetaget af varedirektoratet, vil blive overført til andre administrationsgrene, navnlig handelsministeriet, og jeg regner med, at det som følge heraf vil være nødvendigt at overføre et meget begrænset antal medarbejdere fra direktoratet for vareforsyning til ministeriet. Varedirektoratet vil således miste sin hidtidige karakter, hvilket jeg også mener bør finde udtryk i en ændring af institutionens navn, f. eks. til „handelsministeriets licenskontor“.

Jeg går ud fra, at alle i det høje ting er klar over, at en så væsentlig reduktion i varedirektoratets personale, der har udført et stort og vanskeligt arbejde gennem mange år, også rummer menneskelige problemer, som man må søge at finde rimelig løsning på.

Der tages hermed et afgørende skridt til afvikling af importrestriktionerne, og vi vil hermed komme på linje med den udvikling, der i så henseende har fundet sted i andre vesteuropæiske lande.

Det kan naturligvis ikke udelukkes, at en så betydelig liberalisering vil skabe tilpasningsproblemer for forskellige industrier. En så dybtgående omlægning af landets handelspolitik indebærer uundgåeligt en vis risiko. Men tidspunktet forekommer mig på den anden side velegnet; og den mulighed, der nu foreligger, for at gennemføre en vidtgående afvikling af restriktionssystemet i forbindelse med en tilpasning af vor toldlovgivning bør efter min opfattelse ikke forpasses — og det ville blive resultatet, om man ikke greb til nu. Situationen forekommer også gunstig ud fra den betragtning, at vi i øjeblikket står mere velforberedt til at tage dette skridt. Vi har en god valutareserve. Gennem længere tid, ikke mindst i løbet af de sidste to år, har vi dels i vidt omfang regionaliseret bevillingsudstedelsen, dels gradvis øget bevillingsudstedelsen, som har forberedt tilpasningen til den frie import. Endelig har vi en meget høj aktivitet i erhvervslivet, hvilket vil lette en eventuel omstilling af produktion og beskæftigelse. Vi har således ikke i

[Handelsministeren]

mange år haft en bedre baggrund for at foretage et så betydeligt skridt med hensyn til at frigive importen.

Det ville have været betydeligt sværere for erhvervslivet at møde de omstillingsproblemer, der kan blive tale om, hvis vi havde befundet os i en lavkonjunktur med små valutaeserver. Jeg nærer derfor tiltro til, at tiden nu vil være inde til at gennemføre denne liberalisering.

Det skridt, der nu foreslås taget, vil — uden at fjerne Danmark fra lavtariflandenes kreds — nærme vor handelspolitiske struktur til den, man har i de andre lande. Liberaliseringen pr. 1. marts vil befri os fra størstedelen af de problemer, fordelingen af importtilladelserne har voldt. De særlige spørgsmål omkring nyimportørerne og deres modstykke, sofaimportørerne, vil forsvinde. Frygten for, at importreguleringen fremmede fejlinvesteringer, vil blive fjernet.

Ved den reform, der nu foreslås det høje ting, afskaffer vi omtrent importreguleringens beskyttelsessystem og forøger i stedet den beskyttelse, vi giver i form af told. Vi har ikke nogen mulighed for at måle, om den toldbeskyttelse, der sættes i stedet for liberaliseringen, er stærkere eller svagere end den nuværende beskyttelse gennem importreguleringen, der samtidig ophæves. Der er imidlertid for mig ingen tvivl om, at sammenholder man de mange toldnedsættelser, der ikke mindst angår råvarer, og den meget betydelige liberalisering med de samtidigt foreslåede toldforhøjelser, må resultatet blive lavere priser end dem, vi ville have, hvis det nuværende system bevaredes.

Bortfaldet af råvaretolden, liberaliseringen af størstedelen af det i dag importregulerede område og de dermed følgende tendenser til lavere priser er led i bestræbelserne for at fremme eksporten og for at lette overgangen til den større konkurrence, vi skal ind i hos de syv. Bevarelsen af et lavt omkostningsniveau er en vigtig forudsætning for, at vi kan udbygge vor handel

med de øvrige lande, de seks såvel som verden uden for både de syv og de seks.

Disse bestræbelser vil yderligere blive styrket ved et lovforslag, jeg håber inden længe at kunne fremsætte, om en modernisering af vor eksportkreditordning og en udbygning af de generelle eksportfremmende foranstaltninger.

Jeg skal hermed tillade mig at anbefale lovforslaget til det høje tings hurtige og velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om Københavns Frihavn.

Valgt blev: *Lars M. Olsen, Chr. Christiansen, M. Larsen (Kolding), Waldemar Laurson, Mørk, Peter Nielsen, Edel Saunte, Lønnung, J. M. Pedersen, Aæl Kristensen, Jens Chr. Christensen, Henry L. W. Jensen, Anker Laru, Paabøl, Weikop, Poul Claussen og Erna Sørensen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om statsgarantier og statsforskrivninger vedrørende betalingsaftaler med udlandet.

(Første behandling findes i tidenden sp. 424).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets §§ 1-3 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.